

OP DE VLUCHT. EN DAN?

Als je vlucht kun je weinig meenemen. Je bent dan afhankelijk van hulp. Niet iedereen wil helpen. Mensen die gevlucht zijn lopen grote risico's om slecht behandeld te worden. Daarom voert Amnesty International actie voor de rechten van gevluchte mensen. Die rechten staan in het Vluchtelingenverdrag van de Verenigde Naties (VN).

HET VLUCHTELINGENVERDRAG

In de Tweede Wereldoorlog sloegen veel mensen op de vlucht. Veel landen hielpen ze niet. Na de oorlog vonden de meeste landen dat er afspraken moesten komen, zodat mensen die vluchten voortaan wel bescherming zouden krijgen. Deze afspraken zijn opgeschreven in het Vluchtelingenverdrag van de VN. Daarin staat dat gevluchte mensen niet naar hun eigen land mogen worden teruggestuurd als ze daar gevaar lopen.

Van de 196 landen op de wereld hebben meer dan 150 landen beloofd zich aan dat verdrag te houden. Ook alle landen van de Europese Unie hebben dat beloofd. Dat betekent dat ze mensen op de vlucht moeten beschermen. Mensen die gevlucht zijn hebben in het land waar ze opgevangen worden recht op toegang tot medische zorg, onderwijs en werk.

TWEDE WERELDOORLOG

↑ Een Joodse familie loopt in 1939 naar het station om de Poolse stad Memel te ontvluchten nadat de Duitse nazi's de stad hebben ingenomen. © Süddeutsche Zeitung Photo

OPDRACHT 1

Lees de tekst hierboven. De meeste landen op de wereld hebben beloofd mensen die vluchten te beschermen en te helpen een nieuw leven op te bouwen.

BESPREEK SAMEN:

- > Waar zou jij heen willen als je moest vluchten?
- > Wat vind je belangrijk om op die nieuwe plek te doen?
- > Wat heb je daar nodig om je toekomstplannen te realiseren?

ZAHRA & KIMIYA

De Afghaanse Zahra woonde als vluchteling in Iran met haar dochter **Kimiya**. Omdat zij daar geen enkele kans maakten om een leven op te bouwen, vluchtten ze naar Europa. Na vijf maanden in kamp Moria en veertien maanden in Athene hebben ze

nog geen verblijfspapieren. Eerst woonden ze op straat en daarna in een appartement dat betaald is door een behulpzame Franse familie. Zahra heeft een brief aan haar dochter geschreven.

ZAHRA & KIMIYA

OPDRACHT 2

Lees de tekst hierboven. Bekijk daarna het filmfragment van Zahra & Kimiya.

a. Beschrijf hoe Zahra en Kimiya leefden in het vluchtelingenkamp.

← Vluchtelingenkamp Moria op het Griekse eiland Lesbos in 2019.
© Aris Messinis/AFP

b. Welke problemen hadden Zahra en Kimiya toen ze in Athene kwamen?

c. Wat wil Kimiya later worden?

d. Zonder verblijfspapieren mag Kimiya niet naar school. Op welke manier probeert ze toch te leren?

OPGEVANGEN

In de buurt

Soms maken mensen die vluchten een lange reis om veilig te zijn. Maar de meesten gaan naar een land in de buurt. De armste landen vangen de meeste gevluchte mensen op. Meer dan twee derde verblijft in een buurland.

Deze landen kunnen de grote aantallen gevluchte mensen niet aan: er is te weinig werk voor ze, kinderen krijgen vaak geen onderwijs en er is niet genoeg voedsel. Het zou goed zijn om de

buurlanden die veel mensen opvangen te steunen, zodat de levensomstandigheden voor gevluchte mensen verbeteren.

Verder weg

Helaas is er weinig steun voor de buurlanden. De levensomstandigheden van mensen die gevlucht zijn blijven daardoor slecht. Een klein deel van die mensen reist daarom door, bijvoorbeeld naar Europa.

OPDRACHT 3

a. Waar worden de meeste mensen die vluchten opgevangen?

b. Waarom is het belangrijk om de landen die gevluchte mensen opvangen te steunen?

c. Hoe zou je landen die veel gevluchte mensen opvangen kunnen steunen?

d. Waar zou jij het liefst opgevangen worden als je moest vluchten: in een buurland of ver weg? En waarom?

ASIEL AANVRAGEN

REDENEN OM TE VLUCHTEN:

Mensen vluchten om verschillende redenen. Ze vluchten naar een ander land omdat ze gevaar lopen vanwege:

1. Oorlog of geweld in hun land;
2. Persoonlijke vervolging: hun leven of vrijheid wordt bedreigd vanwege hun godsdienst, politieke mening, nationaliteit, ras of omdat ze lhbtqia+'er zijn.

Wanneer deze mensen hun land ontvluchten en asiel aanvragen in een ander land dan wordt daar beoordeeld of iemand recht heeft op internationale bescherming. Het land waar ze asiel aanvragen toetst of mensen onder het Vluchtelingenverdrag vallen. Dat verdrag bepaalt dat vluchtelingen niet teruggestuurd mogen worden naar een land waar zij gevaar lopen. Wanneer iemand vlucht vanwege bovengenoemde redenen dan heeft deze persoon

recht op internationale bescherming.

Er zijn meer redenen waarom mensen vluchten zoals: armoede, klimaatverandering of natuurrampen. Maar zij vallen dan niet onder het Vluchtelingenverdrag. Zij krijgen niet altijd bescherming in een ander land. Maar ook als mensen officieel geen vluchteling zijn, kunnen zij toch gevaar lopen als ze naar huis gaan.

LANG WACHTEN

Het vaststellen of iemand officieel vluchteling is of niet, duurt vaak erg lang. Gevluchte mensen leven vaak jarenlang in onzekerheid in het land waar ze zijn terechtgekomen. Ze wonen in vluchtelingenkampen of opvangcentra en weten niet of ze mogen blijven. Vaak mogen ze niet werken of een opleiding volgen. Dat maakt het moeilijk hun leven weer op te pakken.

OPDRACHT 4

Lees de teksten 'Redenen om te vluchten' en 'Lang wachten'.

a. Om welke reden zijn Kimiya en haar moeder gevlucht?

- ☐ Oorlog of geweld
- ☐ Persoonlijke vervolging
- ☐ Andere reden zoals armoede, klimaatverandering of natuurrampen

b. Vallen mensen die om deze reden vluchten onder het Vluchtelingenverdrag?

c. Sommige mensen vinden het oneerlijk dat mensen die vluchten voor armoede of een natuurramp niet onder het Vluchtelingenverdrag vallen. Leg uit waarom zij dat vinden.

← Kind op de vlucht uit Sudan wordt ingeënt in een vluchtelingenkamp in buurland Tsjaad.
© Dan Kitwood/Getty Images

OPDRACHT 5

a. Kruis aan welke mensen volgens het Vluchtelingenverdrag recht hebben op asiel.

☐ Hayma en Zeya die uit Myanmar zijn weggegaan vanwege het geweld dat het leger daar gebruikt tegen de inwoners.	☐ Een gezin uit Turkije dat door een aardbeving geen huis meer heeft.	☐ Sammy en Ismail uit Kenia die gevlucht zijn toen door de overstromingen hun dorp wegspoelde.
☐ Een gezin uit de Sahel dat is weggegaan omdat door de droogte al hun vee gestorven is.	☐ Een vrouw die in Nigeria werd bedreigd door de gewelddadige organisatie Boko Haram.	☐ Een man uit Irak die gevlucht is, omdat hij homo is en dat is daar niet toegestaan.

b. Lees de voorbeelden van Kenia en de Sahel nog eens. Wat vind jij, moeten mensen die vluchten vanwege het klimaat ook als vluchteling erkend worden? Leg je mening uit.

OPDRACHT 6

a. Bespreek met een klasgenoot wat jullie verwachten als antwoord op deze vragen:
> Uit welk land vluchten volgens jullie de meeste mensen?

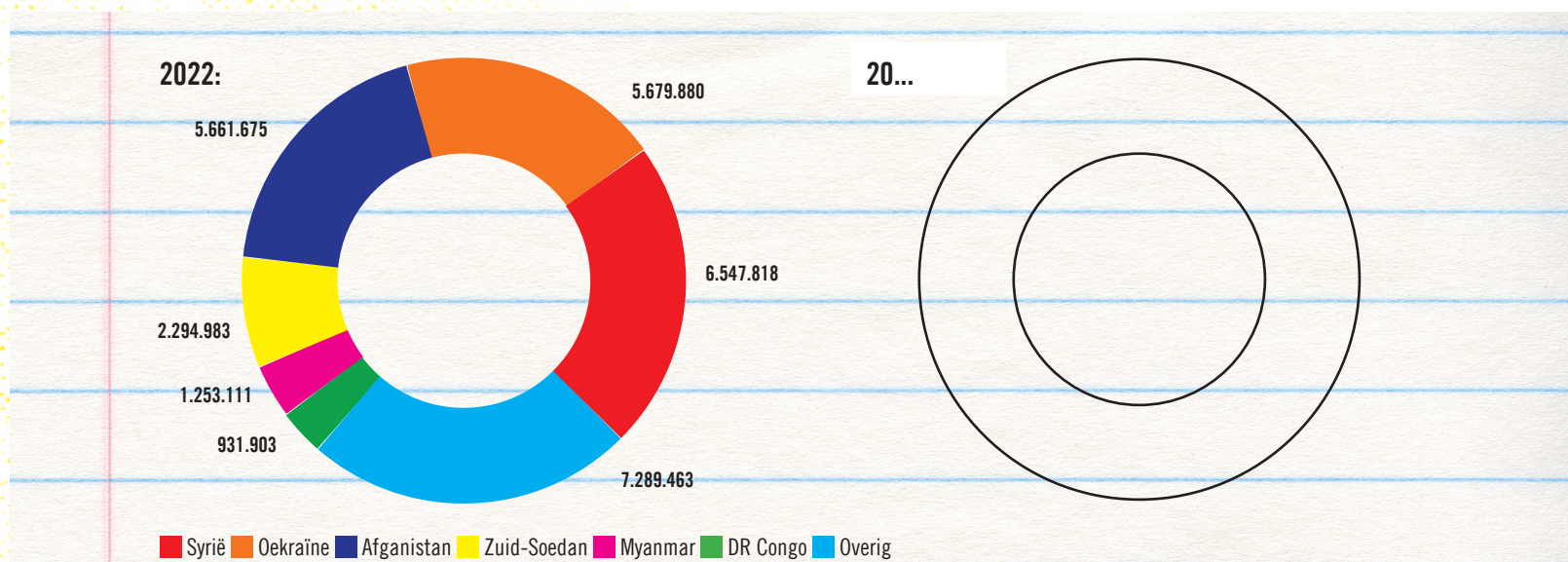
> Om welke redenen vluchten deze mensen?

> Waar worden de meeste gevluchte mensen opgevangen?

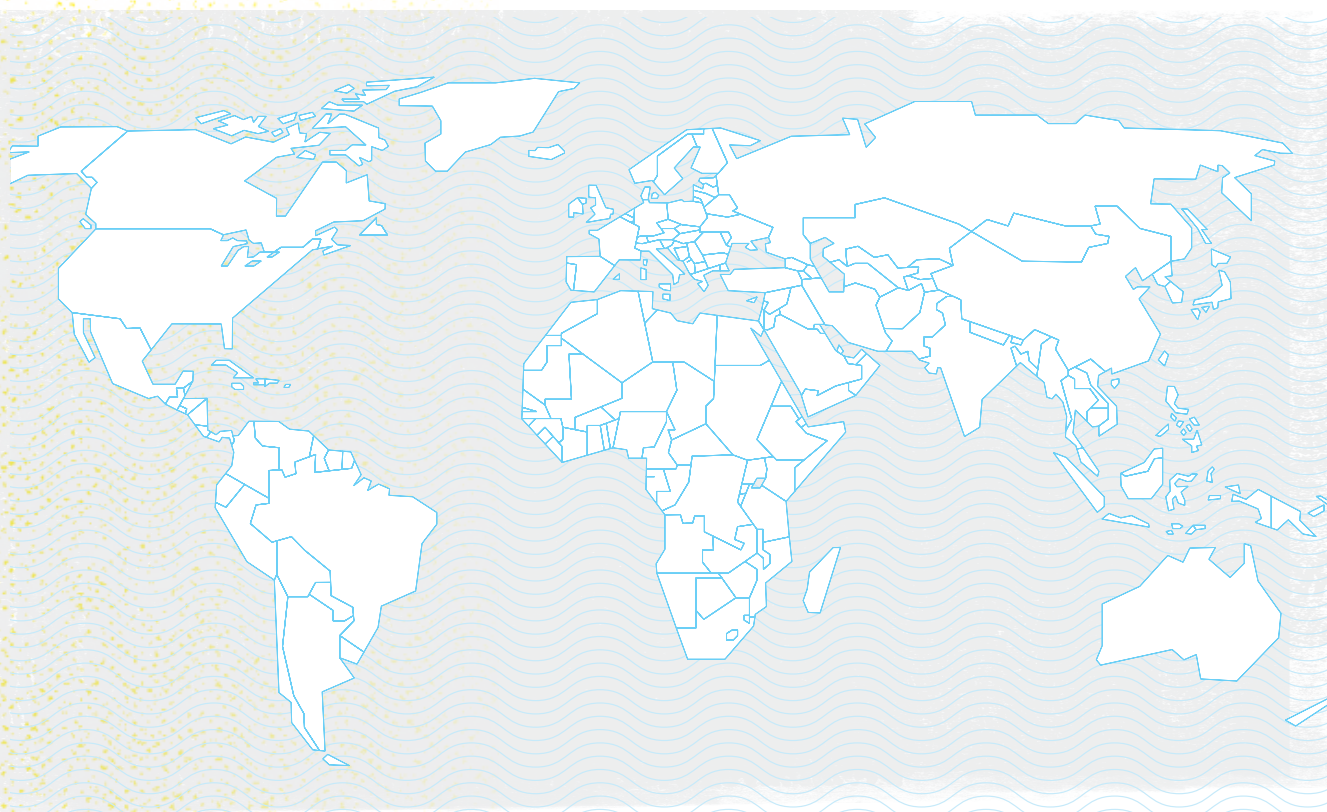
b. Zoek actuele informatie over mensen die vluchten en vul de tabel in.

Land waaruit mensen vluchten	Aantal mensen op de vlucht	Reden om te vluchten	Opvangland

- c. Bekijk het cirkeldiagram links. Vul de recente verdeling in het lege diagram in.
Vul zo nodig de legenda aan.

- d. Kleur op het kaartje de landen waar de meeste gevluchte mensen vandaan komen.
Laat met pijlen zien waar de meeste mensen heen vluchten.

- e. Bekijk de cijfers op het digibord. Uit welke landen vluchten mensen die naar Nederland komen? Laat dit op de kaart zien.

- f. Vul in:
In het jaar _____ (jaartal) kwamen _____ (aantal) mensen op de vlucht naar Nederland. De meesten kwamen uit _____ (land).

GEVAARLIJKE ROUTES

De meeste landen hebben het Vluchtelingenverdrag ondertekend en zijn verplicht om mensen op de vlucht toe te laten. Maar steeds meer landen houden zich niet aan deze afspraken. Ze proberen mensen op de vlucht tegen te houden door bijvoorbeeld hekken langs de grens te plaatsen. Of ze laten de politie mensen terugsturen. Ook maken landen afspraken met landen waar mensen op de vlucht doorheen reizen.

Die landen moeten dan de gevluchte mensen opvangen in ruil voor geld. Maar vaak worden ze er slecht behandeld.

In hun wanhoop kiezen mensen dan een levensgevaarlijke route om toch naar een veilig land te kunnen komen. Ze reizen bijvoorbeeld in afgesloten vrachtwagens over snelwegen of in kleine rubberbootjes over zee. Daarbij zijn al duizenden mensen overleden.

← Gevluchte mannen proberen ongezien door de politie van Italië naar Frankrijk te vluchten via een gevaarlijke route langs de snelweg. © Mauro Ujetto/NurPhoto

OPDRACHT 7

a. Welke voorbeelden uit de tekst zijn in strijd met het Vluchtelingenverdrag?

b. Wat maakt dat de antwoorden bij a in strijd zijn met het Vluchtelingenverdrag?

c. Welke gevolgen hebben de voorbeelden van a voor de mensen die hebben moeten vluchten?

OPDRACHT 8

In de Universele Verklaring voor Rechten van de Mens staat bij artikel 14: Je hebt het recht om naar een ander land te gaan en dat land te vragen om jou te beschermen.

- a. Welke andere rechten uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens ben je tegengekomen in de teksten die in de tabel hieronder staan? Kruis aan.

	'Vluchtelingenverdrag'	'Zahra & Kimiya'	'Opgevangen'	'Asiel aanvragen'
Art. 1 Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.				
Art. 3 Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.				
Art. 5 Marteling is verboden, net als wrede en vernederende behandeling of bestraffing.				
Art. 9 Je mag niet zomaar worden opgesloten of het land worden uitgezet.				
Art. 18 Je mag je eigen godsdienst kiezen of van godsdienst veranderen.				
Art. 19 Je hebt recht op informatie en je mag je eigen mening vormen. En je hebt ook het recht om die te uiten.				
Art. 26 Je hebt recht op onderwijs.				

- b. In artikel 29 staat: Je dient ervoor te zorgen dat ook de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd. Hoe kun jij daarvoor zorgen?

- c. Wat betekent artikel 29 voor jou? Kun je zomaar alles doen en laten wat jij wilt? Leg je antwoord uit.

HOE HET VERDER GING MET ZAHRA EN KIMIYA

Een paar maanden na de opnamen van de documentaire reisden Zahra en Kimiya door naar Duitsland. Daar zijn ze eerst opgevangen in verschillende asielzoekerscentra. Ondertussen leerde Kimiya met een cursus op haar telefoon Duits. Uiteindelijk kregen ze asiel. Dat betekent dat Kimiya naar school mag. Ze zit nu op het gymnasium en spreekt vloeiend Duits. Voor Zahra is het veel zwaarder, zij heeft moeite met de taal. Ze mist Iran en haar eigen cultuur heel erg en is vaak ziek. Hopelijk went ze snel.

OPDRACHT 9

Stel dat jij heimwee had naar jouw land.

Wat zouden mensen kunnen doen om ervoor te zorgen dat jij je meer thuisvoelt?

VUL AAN. JE HEBT NU GELEERD DAT ...

- ✓ de rechten van vluchtelingen staan in het _____
- ✓ de meeste mensen vluchten naar _____
- ✓ de buurlanden niet genoeg middelen hebben om iedereen goed op te vangen.
- ✓ sommige mensen daarom doorreizen.
- ✓ alleen mensen die vluchten voor _____ officieel erkend worden als vluchteling.
- ✓ mensen die vluchten voor natuurgeweld, honger, armoede officieel geen _____ zijn.
- ✓ mensen die asiel krijgen, worden _____ en krijgen hulp.
- ✓ mensen die vluchten voor natuurgeweld, honger, armoede vallen niet onder het _____ maar kunnen in sommige gevallen wel bescherming krijgen.
- ✓ iedereen heeft het recht om bescherming te vragen in een ander land, maar niet iedereen wordt erkend als _____
- ✓ Anders namelijk:

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen kan gebruikmaken van alle rechten die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechtendocumenten. Om dit te bereiken doen we onderzoek en ondernemen we actie gericht op het voorkómen en beëindigen van ernstige overtredingen van al deze rechten.

Wil je een spreekbeurt of werkstuk maken over mensenrechten? Of wil je actie voeren tegen onrecht? Wij helpen je met allerlei materialen. Kijk op amnesty.nl/leerlingen

Amnesty International
Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
T (020) 626 44 36
educatie@amnesty.nl
amnestyopschool.nl
 Facebook.com/amnestynl
 [@amnestynl](https://twitter.com/amnestynl)
 linkedin.com/in/amnestyopschool

AMNESTY
INTERNATIONAL

